

Journalnr.: 14/105-2

Arkivkode: 216

Kommunestyret Værøy
Rådhuset
8063 VÆRØY

Vedtak i kontrollutvalget – plan for selskapskontroll 2014 - 2016.

Kontrollutvalget vedtok i møte 14.11.14, sak 11/14, «plan for selskapskontroll 2014 - 2016», følgende enstemmige vedtak:

Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til plan for selskapskontroll 2014-2016, og ber kontrollutvalget se til at det gjennomføres følgende selskapskontroll.

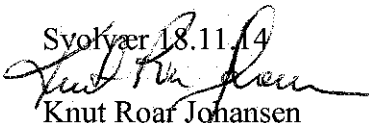
Det gjennomføres selskapskontroll i form av eierskapskontroll i følgende selskap:

- ***Lofotkraft Holding AS***
- ***Destination Lofoten AS***

Kommunestyret gir kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer av planen i planperioden der kontrollutvalget finner det nødvendig, herunder å iverksette forvaltningsrevisjon i etterkant av utført eierskapskontroll.

KU-sak 11/14, samt plan for selskapskontroll 2014 – 2016 følger vedlagt, for behandling i kommunestyret.

Svolvær 18.11.14

Knut Roar Johansen
Sekretariatsleder

Kopi: rådmann
Ordfører
Kontrollutvalgets leder

**Kontrollutvalget
Værøy kommune**

Sak 11/14 Plan for selskapskontroll 2014 - 2016

Vedlegg

- Forslag til plan for selskapskontroll

Kontrollutvalget har på vegne av kommunestyret det overordnede ansvar for egenkontrollen og tilsynet med forvaltningen. Dette ansvaret omfatter også plikt til å påse at det blir ført kontroll med forvaltningen av eierinteressene i selskaper mv, jfr. kommuneloven § 77 nr 5 og forskrift om kontrollutvalg § 13. Denne lyder som følger:

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3.

Kontrollutvalget er pålagt å utarbeide en plan for gjennomføringen av selskapskontrollen. Planen skal vedtas av kommunestyret selv som kan delegere til kontrollutvalget å revidere planen i planperioden.

Flere og flere kommuner og fylkeskommuner velger å benytte ulike selvstendige rettssubjekter som selskaper for å nå sine mål. Eierstyringens form og innhold er formelt regulert i de forskjellige selskapslovene. Styret og den daglige ledelse i selskaper som er organisert etter lov om aksjeselskaper har relativt stor handlefrihet i de forretningsmessige disposisjoner. Men også i interkommunale selskaper har styret og den daglige ledelse større ansvar og handlefrihet enn hva de tradisjonelle etatsledere har.

En organisering som medfører et eget rettssubjekt legger således rammer for kommunestyrets styringsmuligheter. Kommunestyrets eierskap må utøves gjennom eierorganet - for aksjeselskaper gjennom generalforsamlingen, for interkommunale selskaper gjennom representantskap.

Det er derfor viktig at kommunen som eier har en eierstrategi med konkrete mål som ønskes oppnådd med eierskapet. På denne måten vil kommunen kunne kommunisere

krav og forventninger til sin(e) representant(er) i eierorganet. Videre bør eierskapet utøves i henhold til etablerte normer og anbefalinger. Eierstrategien vil på denne måten både fungere som styringsverktøy og som målestokk ved en eventuell selskapskontroll.

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET I LOFOTEN

▼ Røst ▼ Værøy ▼ Moskenes ▼ Flakstad ▼ Vestvågøy ▼ Vågan

Behovet for å gjennomføre selskapskontroll vil normalt være større i forhold til selskaper som er tillagt et samfunnsmessig ansvar istedenfor eller utover et rent forretningsmessig formål. I slike selskaper vil det - i tillegg til en eierskapskontroll - også kunne være riktig å vurdere hvorvidt det vil kunne være hensiktsmessig med en vurdering av det enkelte selskaps måloppnåelse (forvaltningsrevisjon). Selskapskontroll omfatter imidlertid ikke en regelmessig kontroll med forretningsmessige disposisjoner. Slik kontroll faller innenfor styrets ansvarsområde.

Kommunelovens § 80 gir kontrollutvalget rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd i interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999. Kontrollutvalget gis den samme rett til å kreve opplysninger i aksjeselskaper der kommunen alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer og i heleide datterselskaper. Kontrollutvalget kan også i den grad det finnes nødvendig velge å foreta undersøkelser selv. Kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ. Dette jfr kommunelovens § 80.

Aksjeselskap eiet sammen med andre (ikke-offentlige) eiere kan også bli gjort gjenstand for selskapskontroll. Men med mindre bestemmelser om å utlevere opplysninger m.v. er nedfelt i selskapets egne vedtekter eller avkrevd i forbindelse med tilskudd eller lignende, vil informasjonsgrunnlaget for selskapskontroll her være mer begrenset.

Dersom det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon i selskaper der Værøy kommune har eierinteresser, bør Lofoten kommunerevisjon som valgt revisor utføre denne. Selskapskontroll i betydningen eierskapskontroll (kontroll med utøvelse av eierskap) trenger i utgangspunktet ikke utføres av revisor.

Samlet omfang av selskapskontrollen vil måtte prioriteres opp mot andre kontrolloppgaver innenfor de til enhver tid gjeldende rammer og tilgjengelige ressurser.

Forslag til vedtak

Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til plan for selskapskontroll 2014-2016, og ber kontrollutvalget se til at det gjennomføres følgende selskapskontroll.

Det gjennomføres selskapskontroll i form av eierskapskontroll i følgende selskap:

-

Kommunestyret gir kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer av planen i planperioden der kontrollutvalget finner det nødvendig, herunder å iverksette forvaltningsrevisjon i etterkant av utført eierskapskontroll.

Behandling

Kontrollutvalget ber om at det foretas selskapskontroll i form av eierskapskontroll i følgende selskap:

- Lofotkraft Holding AS
- Destination Lofoten AS

Rådhuset, 8305 Svolvær

Tlf: 754 20 439/ 95 10 90 02

Epost: Knut.Roar.Johansen@vagan.kommune.no

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET I LOFOTEN

 Røst Værøy Moskenes Flakstad Vestvågøy Vågan

Vedtak

Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til plan for selskapskontroll 2014-2016, og ber kontrollutvalget se til at det gjennomføres følgende selskapskontroll.

Det gjennomføres selskapskontroll i form av eierskapskontroll i følgende selskap:

- Lofotkraft Holding AS
- Destination Lofoten AS

Kommunestyret gir kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer av planen i planperioden der kontrollutvalget finner det nødvendig, herunder å iverksette forvaltningsrevisjon i etterkant av utført eierskapskontroll.

Værøy, 14.11.14

Knut Roar Johansen
sekretariatsleder

VÆRØY KOMMUNE

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL

2014 - 2016

Innhold

1. Innledning	2
2. Innholdet i selskapskontrollen.....	3
2.1 Formål	3
2.2 Retningslinjer	3
2.3 Typer av kontroll	4
3. Kommunens Eiermelding.....	4
4. Kommunens eierinteresser etter § 80 i kommuneloven.....	5
5. Gjennomførte eierskapskontroller i perioden 2006-2011.....	5
6. Gjennomføring av selskapskontroll for perioden 2014 – 2016	5
6.1 Type kontroll.....	5
6.2 Prioritering	6
6.3 Gjennomføring.....	6
6.4 Rapportering.....	7
6.5 Delegering til kontrollutvalget.....	7

1. Innledning

Gjennom kommunelovens § 77 nr. 5 og forskrift om kontrollutvalg § 13,1 er det i lovverket innført bestemmelser om ansvaret for selskapskontroll:

”Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunes interesser i selskaper m.m.”

Hvilke selskap kontrollen rettes mot er videre regulert i kommunelovens § 80:

”I interkommunale selskaper etter lov om 29. januar 1999 nr. 6 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer, og i heleide datterselskaper til slike selskaper, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet”.

Selskapskontrollen er knyttet til å kontrollere at den som utøver kommunens eierinteresser, utøver denne myndighet på det vis som er fastsatt i den aktuelle lovverk, først og fremst aksjeloven og lov om interkommunale selskaper. I kontrollen inngår også en vurdering av om den som utøver eierinteressene, gjør dette i samsvar med kommunes sine vedtak og forutsetninger for forvaltningen av kommunens eierinteresser. I siste instans er det kommunestyret som har det overordnede ansvaret for at kommunen har en forsvarlig selskapsforvaltning.

I kommunal sektor er det blitt mer og mer vanlig å organisere deler av tjenesteproduksjonen i fristilte selskap, foretak, stiftelser og lignende. Kommunal sektor kan velge å organisere sin virksomhet på flere måter der de mest nærliggende er.

- Som kommunalt foretak etter kommunelovens kapittel 11.
- Som interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27 uten at det er eget rettssubjekt.
- Som interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27 det er eget rettssubjekt.
- Som interkommunalt selskap.
- Som aksjeselskap.

Selskapskontroll er bare aktuelt for aksjeselskap (der kommunen alene eller sammen med andre kommuner/fylkeskommuner eier alle aksjene) og for interkommunale selskap (IKS).

Selskapsorganisering kan gi styringsmessige utfordringer for kommunestyret som er den øverste beslutningstaker. I tillegg reiser det spørsmål i forhold til tilsyn og kontroll med denne type organisering av virksomheten. Det faktum at en oppgave som tidligere lå innenfor forvaltningen er organisert inn i et utenforliggende selskap, bør ikke i seg selv føre til mindre tilsyn og oppfølging av kontroll- og tilsynsorganet i kommunen. Tvert om, det kan være nødvendig med en økning i oppfølging og koordinering da den ligger utenfor det tradisjonelle forvaltningsorganet.

Inntil den nye aksjeloven av 13.06 1997 trådte i kraft kunne kommunestyret velge kommunerevisjonen som revisor i selskap der kommunen alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner hadde mer enn 50 % av stemmene. Denne reglen ble ikke ført videre i gjeldende aksjelov. Da revisorloven ble endret i 1999, ble dette stadfestet ved at kommunalt og

fylkeskommunalt eide selskaper mistet muligheten til å velge kommunal- eller fylkeskommunal revisjon. Det vil si at kommunen gjennom kontrollutvalget og kommunerevisjonen mistet muligheten til innsyn i kommunalt og fylkeskommunalt eide selskap etter 1999.

Som følge av endringene i kommuneloven om tilsyn og kontroll, gjeldende fra 1. juli 2004, ble kontrollutvalget sine oppgaver konkretisert og til dels utvidet i forhold til tidligere. Kontroll og tilsyn med kommunalt og fylkeskommunalt eide selskaper ble igjen en prioritert oppgave, og det ble tatt inn egne regler om selskapskontrollen, både i kommuneloven §§ 77 og 80 og i reviderte forskrifter for kontrollutvalg, jf. §§ 13, 14 og 15.

2. Innholdet i selskapskontrollen

2.1 Formål

Formålet med selskapskontrollen er som omtalt å kontrollere om den som utøver kommunen eierinteresser utøver denne myndighet på den måten som er fastsatt i virksomhetens lovverk, og at kommunens representant ivaretar kommunens interesser i samsvar med kommunes vedtak og forutsetninger.

2.2 Retningslinjer

Kapittel 6 i forskrift om kontrollutvalg inneholder utfyllende bestemmelser om kontrollutvalgets sine oppgaver i forbindelse med selskapskontroll. § 13, 2. ledd omhandler plan for gjennomføring av selskapskontroll:

”Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontrollen. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden”.

3. ledd sier videre:

”Kontrollutvalget avgjør selv hvem på deres vegne skal gjennomføre selskapskontrollen”.

Det er kommunen sitt kontrollutvalg og revisor som har rett til å kreve opplysninger som de mener er påkrevd for deres kontroll. Det er opp til kontrollutvalget å avgjøre hvem som på deres vegne skal utføre selskapskontrollen.

Krav til selskapskontrollens innhold er omhandlet i § 14.:

”Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av en slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskapet gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3”

§15 omhandler rapportering av selskapskontrollen:

”Kontrollutvalget fastsetter selv hvordan utført selskapskontroll skal rapporteres til utvalget, herunder hvilket innhold slik rapport skal ha. Et selskap som er omfattet av selskapskontrollen, og

den som utøver kommunens eierfunksjon, skal alltid gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som omtales i rapporten. Eventuelle kommentarer skal fremgå av rapporten. Med utgangspunkt i planen for gjennomføring av selskapskontroll skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvilke kontroller som er gjennomført samt resultatene av disse”.

I planen for selskapskontrollen skal det også fremgå følgende:

- Hvor ofte kontrollutvalget skal rapportere resultatene av selskapskontrollen
- Hvordan selskapskontrollen skal foregå for det enkelte selskap, herunder om det er kun en ordinær eierskapskontroll og eventuelt forvaltningsrevisjon.
- Hvilke dokument selskapet skal sende kontrollutvalget og revisor.

2.3 Typer av kontroll

Som det fremgår i tabellen under, kan selskapskontroll deles inn i en obligatorisk del og en frivillig del: **Selskapskontroll**

Obligatorisk eierskapskontroll

Kontroll med forvaltningen av kommunen sine eierinteresser i selskapet.

Valgfri forvaltningsrevisjon

Systematisk vurdering av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkning ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Obligatorisk eierskapskontroll består av følgende deler:

- Kontroll med at virksomheten drives innenfor rammene av kommunen sine vedtak og forutsetninger, og i henhold til lover og regler.
- Vurdering av den enkelte virksomhet sett fra et eierperspektiv, herunder eventuelle krav til egenkapital og avkastning, overordnet regnskapsanalyse og gjennomgang av budsjett.
- Andre forhold som vedrører eier som rapportering, opplæring, administrativ oppfølging osv.

Viser til kapittel 6.1 for ytterligere detaljering.

Dersom kommunen har oppnevnt medlemmer til styret i selskapet, kan det også være aktuelt å vurdere hva slags rolle disse har for å sikre at selskapet drives innenfor kommunestyrets forutsetninger og engasjement i selskapet.

Forvaltningsrevisjon er valgfri og således ikke en obligatorisk del av selskapskontrollen. I de tilfeller der det er nødvendig å gjennomføre en forvaltningsrevisjon, er hensikten å gi kommunestyret relevant informasjon om økonomistyringen i selskapet.

3. Kommunens Eiermelding

Eiermeldingen gir oversikt over ulike organisasjonsformer, informasjon om det enkelte selskap, og en beskrivelse av de ulike roller og utøvelse av eierskap. Eiermeldingen er et viktig skritt i retning av å videreutvikle Værøy kommunes eierfunksjon. Eiermeldingen gir retningslinjer for hvordan eierskapet

skal forvaltes, og hvordan samspillet mellom virksomhetene og de politiske utvalgene skal fungere. Deretter legges det opp til at det blir forelagt en eiermelding til behandling i kommunestyret hvert fjerde år.

4. Kommunens eierinteresser etter § 80 i kommuneloven

Oversikt over kommunens selskaper som omfattes av selskapskontrollen (KL. § 80) fremkommer i kommunens eiermelding. I tabell 2 vises kommunens selskaper, eierandeler/total aksjekapital, eiersammensetningen og kommunes andel. Det er som tidligere nevnt kun eierskap i interkommunale selskap (IKS) og aksjeselskap (AS) kommunen eier alene eller sammen med andre kommuner og fylkeskommuner som er underlagt kontrollen.

5. Gjennomførte eierskapskontroller i perioden 2006-2011

For kommunen er det ikke gjennomført eierskapskontroller i perioden 2006 - 2014. Kommunestyret har hatt en sak om oppstart av eierskapsmelding for Værøy kommune, og hvor det ble nedsatt en arbeidsgruppe. Status for dette arbeidet har ikke sekretariatet kjennskap til.

6. Gjennomføring av selskapskontroll for perioden 2014 – 2016

Etter forskrift om kontrollutvalg § 13, skal det utarbeides en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Kravet til utarbeidelse av plandokumentet er minimum en gang i valgperioden. Planen som nå legges frem vil gjelde for to år.

6.1 Type kontroll.

Selskapskontrollen skal omfatte obligatoriske eierskapskontroll. Utførelsen skjer i henhold til "Veileder for gjennomføring av eierskapskontroll", utarbeidet av Norges Kommunerevisor forbund (NKRF). Innretningen på kontrollen vil ha følgende hovedpunkter:

Eiermelding/eierstrategier

- o Hvilke føringer er gitt for det enkelte selskap*
- o Rapportering til eier (politiske organer)*
- o Opplæring av styremedlemmer (gis det tilbud)*

Selskapets vedtekter/selskapsavtalen

- o hvilke føringer er gitt i vedtektene/avtalen*

Selskapets formålsparagraf

- o Klar og tydelig på oppgaven*

Styret – følges lovverkets bestemmelser

o antall styremøter

o økonomisk rapportering - periodisk

o Saker/rett organ?

Kjønnsfordeling 40/60 (krav for IKS anbefalt for AS)

Generalforsamling – lovverkets bestemmelser

o Lovpålagte saker (minimum) til behandling

Økonomisk analyse/utvikling av selskapet de siste 3 år

I tillegg kan det iverksettes forvaltningsrevisjon. Resultatet av eierskapskontrollen kan være avgjørende for om det skal iverksette forvaltningsrevisjon. Ved gjennomføring av forvaltningsrevisjonen skal dette underlegges de eksisterende bestemmelser om gjennomføring av forvaltningsrevisjon (RSK 001 Standard for FR). Det er kommunens valgte revisor som skal gjennomføre denne type revisjon. Ved iverksettelse av forvaltningsrevisjon skal dette innarbeides i plan for forvaltningsrevisjon for planperioden.

6.2 Prioritering

I plan for gjennomføring av selskapskontrollen prioriterer kontrollutvalget selskap og kontroll med disse ut fra følgende relevante kriterier:

- Selskap der kommunen har betydelig eierinteresser; i antall aksjeandeler og eller stor økonomisk del av aksjekapitalen.
- Selskap som er heleide av kommunen
- Selskap som gir direkte tjenestetilbud til kommunens innbyggere

Følgende prioritering av eierskapskontrollen foreslås for perioden 2014 - 2016:

- **Lofotkraft Holding AS**
- **Destination Lofoten AS**

6.3 Gjennomføring

Det planlegges med å gjennomføre fortløpende eierskapskontroll i prioritert rekkefølge for selskapene i planperioden. For selskaper som det ikke gjennomføres selskapskontroll i denne planperiode vil flyttes over til neste planperiode. Det er ikke stilt krav i forskriften til at det skal gjennomføres årlige kontroller for selskapene. Kontrollutvalget kan kreve å få tilsendt følgende dokumenter rutinemessig som et ledd i eierskapskontrollen av selskapet:

- Årsregnskap
- Årsberetning

- Revisjonsberetning
- Nummererte brev fra revisor
- Møteinnkallinger
- Protokoller fra styremøte/representantskap og generalforsamling.
- Selskapets vedtekter
- Andre gjeldene reglement for selskapet

Hjemmelen for å kunne kreve denne dokumentasjonen går fram av kommuneloven § 80:

"... har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapet daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Kommunestyret eller fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalget og revisors kontroll med forvaltning av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal sendes kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor.

Kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og ha rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskapet og tilsvarende organ".

6.4 Rapportering.

I henhold til Forskrift om kontrollutvalg, er det kontrollutvalget selv som avgjør hvor ofte kontrollutvalget skal rapportere om gjennomført selskapskontroll til kommunestyret. (jf merknader til § 15 i forskrift om kontrollutvalg).

Generelt vil rapportering fra kontrollutvalget til kommunestyret skje gjennom en årlig rapport som kalles "Årsrapport for kontrollutvalget". I den årlige rapporten vises kontrollutvalgets aktivitetsnivå, revisjonens rapporteringer, resultater av forvaltnings revisjonsprosjekter og eierskapskontroller.

Kontrollutvalget avgjør selv hvilke eierskapskontroller som fortløpende skal rapporteres til kommunestyret.

6.5 Delegering til kontrollutvalget

Plan for gjennomføring av selskapskontroll skal etter forskrift om kontrollutvalg § 13,2 vedtas av kommunestyret. Etter samme paragraf kan kommunestyret delegere til kontrollutvalget å vurdere eventuelle behov for endringer i planen i planperioden